

27.6.2017

EOAK/4033/2017

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin

Esittelijä: Notari Kaisu Lehtikangas

HELSINGIN KAUPUNGIN PAKILAN TUKIKOTI

Tarkastuspöytäkirja

Aika 20.6.2017

Paikka Pakilan tukikoti
Kyläkunnantie 95, 00660 Helsinki

Läsnä Oikeusasiamiehen kansliasta
Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Pirkko Äijälä-Roudasmaa
Notari Kaisu Lehtikangas

Tukikodista
Ohjaaja - - - (Pihlajamäen tukikoti)

TARKASTUKSEN TARKOITUS

Tarkastus tehtiin ennalta ilmoittamatta.

Oikeusasiamiehen kanslian edustajat esittivät apulaisoikeusasiamies Maija Sakslinin antaman määräyskirjan tarkastuksen suorittamista varten ja kertoivat lyhyesti apulaisoikeusasiamiehen suorittamista tarkastuksista sosiaalihuollon yksiköihin.

Asunnottomien päihde- ja mielenterveyspotilaiden palvelukeskusten ja erilaisten tukikotien tarkastuksilla pyritään varmistamaan, että kunnat huolehtivat myös heikommassa asemassa olevien kuntalaisten perustuslain 19 §:n mukaisesta oikeudesta sosiaaliturvaan ja huolenpitoon sekä edistävät jokaisen oikeutta asuntoon.

TARKASTUSKOHTEESTA

Pakilan tukikoti on Helsingin kaupungin ylläpitämä ja se on tarkoitettu eläkkeelle siirtyville tai eläkkeellä oleville miehille, jotka tarvitsevat tukea joko päihteidenkäytön hallinnassa tai muuten jokapäiväisessä elämässä selviytymisessä, mutta kykenevät kuitenkin omatoimiseen asumiseen tukipalvelujen turvin.

Tukikoti sijaitsee Pakilassa pientaloalueella, jossa toiminta on alkanut 1980-luvulla. Tukikoti toimii hissittömässä kaksikerroksisessa rakennuksessa.

Asukkaat valitaan tukikotiin Helsingin kaupungin Sosiaali- ja terveystoimialan Asumisen tuen SAS-proessin kautta. Asukkaat tulevat tukikotiin usein sairaalasta, Hietaniemenkadun palvelukeskuksesta tai tukiasunnoista. Muuttovaiheessa asukkaalle tehdään asumissuunnitelma, johon molemmat osapuolet sitoutuvat. Tukikodista on muuttanut pois asukkaita, jotka pärjäävät itsenäisesti vuokra-asunnossa.

Asukkaat

Pakilan tukikodissa on 28 asuinpaikkaa. Kaikki asukkaat ovat miehiä ja heidän ikäjakauma on noin 50–85 vuotta. Noin puolet asukkaista on eläkkeellä tai he ovat muutoin estyneet käymästä työssä heidän kuntonsa vuoksi. Muutamia työssäkäyviäkin silloin tällöin asuu tukikodissa, mutta heille tarjotaan yleensä aika pian pienasuntoa. Asukkaiden asumisaika tukikodissa on yleensä varsin pitkä, eli useita vuosia.

Jokaisella asukkaalla on oma huone neljän hengen solussa, jossa on yhteiskeittiö, kaksi vessaa ja kylpyhuone. Lisäksi tukikodissa on sauna ja pyykkitupa. Asukkaiden huoneet ovat valmiiksi kalustettuja sisältäen myös oman jääkaapin. Toisen kerroksen asuntoihin voidaan asuttaa vain sellaisia henkilöitä, jotka pääsevät alas omin jaloin. Jos asukkaan liikuntakyky heikkenee, yritetään saada vaihto liikuntakykyisen alakerran asukkaan kanssa. Asunnon vuokra on 250,00 euroa/kk ja vuokra sisältää sähkön, kalustemaksun ja saunan käytön.

Asukkaat huolehtivat itse ruuanlaitosta, huoneensa siivouksesta ja pyykinpesusta. Asukkaiden tulee myös huolehtia solun yhteisten tilojen yleisestä siisteydestä ja tiskata omat astiansa.

Tupakointikiellosta huolimatta asukkaat tupakoivat sisällä. Alkoholin käyttö on kiellettyä solujen yhteistiloissa ja pihalla.

Palvelut

Pakilan tukikodissa tarjotaan tukea asumiseen ja arjen sujumiseen. Asukkaita autetaan muun muassa hakemusten tekemisessä ja ohjataan oikeanlaisten palvelujen piiriin. Tukikodissa käy siivooja, joka huolehtii solujen yhteisten tilojen siivouksesta.

Tukikodissa on ohjaaja paikalla arkisin klo 8.00–16.00 välillä ja sosiaalityöntekijä Asumisen tuesta käy paikalla kerran viikossa. Jokaisessa solussa on lankapuhelin ja seinään on kiinnitetty lappu, jossa on puhelinnumerot muun muassa työntekijöille ja terveystaloihin. Tarkastuksen aikana ohjaaja oli kesälomalla ja jolloin tukikodissa käy kiertävä ohjaaja vähintään kaksi kertaa viikossa. Tarkastajien kanssa tuli keskustelemaan ohjaaja Pihlajamäen tukikodista.

Asukkaat hankkivat itse lääkkeensä ja huolehtivat niiden säilyttämisestä ja ottamisesta. Jos ei pysty hoitamaan lääkitystään niin silloin kotihoito huolehtii siitä. Kotihoito käy noin viiden asukkaan luona. Asukkaiden saattohoito järjestetään asiamukaisesti muualla.

Asukkaille on jouduttu tilaamaan välillä myös huoneiden raivaussiivouksia, ja jos asukkaalla ei ole varoja, niin siihen myönnetään toimeentulotukea.

Tukiasunnoissa järjestetään yhteistä toimintaa ja retkiä, mutta asukkaat osallistuvat vähäisissä määrin niihin. Tukikodissa voi osallistua talon pieniin työtehtäviin ja saada siitä toimintarahaa, mutta vain muutamat ovat olleet halukkaita työskentelyyn.

Asukkailla ei ole edunvalvojia, mutta monilla on eläkkeet välityksessä, jotta vuokrat tulevat maksetuksi ja rahat riittävät koko kuukaudeksi.

Henkilökunta

Tukikodissa työskentelee yksi ohjaaja ja keskustelun mukaan yksin työskentely on joskus haasteellista ja työntekijöillä on ollut uupumusta. Ohjaajan kertoi, että vastaavien tukikotien ohjaajat pitävät yhteyttä keskenään tiiviisti. Alueella on myös kiertävä ohjaaja, jota tukikodin

ohjaaja voi tarvittaessa pyytää avukseen ja tuekseen. Syksystä alkaen tukikotien ohjaajille järjestetään heidän toiveistaan säännöllinen työnohjaus.

Keskustelun mukaan tukikodin asukkaat eivät ole olleet aggressiivisia työntekijöitä kohtaan, mutta sen sijaan asukkaiden vieraat ovat aiheuttaneet vaaratilanteita, jolloin vartija on hälytetty paikalle. Ohjaajalla on kannettava hälytyslaite.

Palautteen antaminen

Asukkaat antavat palautetta yleensä suullisesti ja se on pääsääntöisesti positiivista. Tukikodissa on käytössä myös palautelaatikko, johon voi jättää viestejä.

Ohjaajan mukaan naapurustossa on suhtauduttu tukikotiin hyvin, vaikka se sijaitsee pientalo-alueella. Tukikodista on valitettu viimeksi noin viisi vuotta sitten. Alkoholien käyttö pihalla on kielletty sen vuoksi, että yleensä silloin äänen taso on noussut niin korkeaksi, että se on häirinnyt naapureita.

TARKASTUSHAVAINNOT

Pakilan tukikoti ei ole esteetön rakennus ja tämä otetaan huomioon asukasvalinnoissa. Tukikodin yleisilme on kulunut ja yhden solun yhteistiloissa, jossa tarkastajat kävivät, oli sisäilma tunkkainen tupakoinnin vuoksi.

Keskustelussa muutaman asukkaan kanssa he kertoivat viihtyvänsä tukikohdissa. Vuokra on halpa ja tukikodin sijainti on hyvä.

ARVIONI

Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin arvioi saatujen havaintojen perusteella, että tarkastus ei antanut aihetta enempään.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Kaisu Lehtikangas
notaari